

כיצד משתתפין פרק שמיני עירובין

פד.

**עין משפט
נר מצוה**

יג א ב מ"י פ"ד מהל'
עירובין הלכה טו
טוש"ע א"ח ס"י ש"ע
ק"צ:
יד ג ד מ"ג ש"ס הלכה יז:
טו ה ו י"ח ש"ס הלכה יח
וטוש"ע ש"ס ק"ד:

רבינו חננאל

להנהו דייירי בעלייה, ההוה להו בשלשול ולאנשי חצר בוריקא. וקתני גותנין אותו למרפסת. ופריך רב, לאו להנהו דייירי בעלייה, אלא להני דייירי במרפסת עצמה. ד"ע דמרפסת ליתיה בית דירה, מיהו איכא דייירי במרפסת, אי הכי אימא סיפא פחות מיכן לחצר ואי להני דייירי במרפסת אמאי (לא) לזה בפתח בעלייה, ולזה בפתח הוא. אלא מאי לחצר אף לחצר ושנייהן אסורין בו עד שיערב. הכי נמי מסבירא כ"י. ת"ש חוליות הבור והסלע שבבניה י' טפחים למרפסת. והא להנהו דייירי בעלייה בשלשול הוא. ופריך רבינא להני דייירי במרפסת דהוה תשמישן בפתח. התיבה למרפסת, סלע. אלא בור לא איפשר אלא בשלשול. ופריקין בבור מלא מים דליכא שלשול. והא כי חסרי מיא הוה ליה בשלשול כ"י. ופריקין אלא בבור מלא פירות. והא אכיל מיתניהן (חסרי לחו (והוה) [והוה] תשמישיתה בשלשול. ואסיקנא בור מלא פירות של טבל דלא (והוה) [חזריה] ליה ולא (שפלי) [שקיל] מיתניהן ולא חסרי. דיקא נמי דקתני דומיא דסלע דלא חזי ליה כ"י. ת"ש אנשי חצר ואנשי עלייה ששכחו ולא עירבו, כל שהוה למעלה מ"י טפחים לבני עלייה. למטה מ"י לחצר. כיצד יזו היוצא מן הכותל למעלה מעשרה טפחים בני עלייה משתמשין בו, למטה מעשרה בני חצר משתמשין בו. הא דביני בני דהוה לבני עלייה בשלשול ולבני החצר בוריקא שניהן אסורין בו. ופריך רב נחמן הכא כותל [תשעה עשר] עסקין, וזו היוצא ממנו למטה מ"י, (נהוה) [והוה] לבני חצר בפתח ולבני עלייה בשלשול. גותנין אותו לאילו שתשמישן בו על ידי פתח. למעלה מעשרה טפחים, הוה לבני עלייה בפתח, ולבני חצר בוריקא כ"י. וליכא תחם דביני בני

הבי נמי מסתברא מדרקתני סיפא כ"י. אומר ר"י דהאי ה"י מסתברא ליתא אלא אליבא דשמואל דוקא דכ"י אדם אוסר על חצירו דרך א"ר שזממין אצל לרב דלמר אין אדם אוסר על חצירו דרך א"ר הו"א הא לחצר דוקא ומוותרין וא"ת למה הולך לדקדק ה"י מסתברא מקיפא דסיפא מפחות

ה"י נמאן לחצר דקתני גבי חוליות הבור ה"י דקדק דלף לשמואל הו"י פירושו אף לחצר דהא חוליות הבור והסלע דקתני שגובה י' טפחים ע"כ כגובה החוליות עשרה טפחים משפת הבור דהיינו מקרקעית החצר מדחשיב לה לבני חצר זוריקא וא"כ כי קתני עלה פחות מאלו לחצר ששולח פחות משהו מעשרה א"כ מלאש חוליות עד קרקעית הבור יש יומר מעשרה ואם כן לא הו"י לבני חצר דוקא ולבני חצר הו"י נמי ששולח כמו לבני עליות דאין לחלק בין ששולח עשרה ל"י ו"ל דמ"י לא ה"ל למתני לשמואל אף לחצר גבי חוליות הבור דנהי דקרקעית הבור היא אף לחצר נ"מ תשמיש שעל הסלע וראש החוליות הו"י דוקא לחצר לשמואל אצל לרב אכולהו הו"י אף לחצר ה"ל למתני כהני אף לחצר ולבני מיימי מסיפא דסיפא דלשמואל נמי הו"י חסר פירושו לחצר אף לחצר בין חסלע בין אקרקעית הבור כמו ש"ל לרב גבי פחות מאלו לחצר: **ב"ר מאי איכא** ל"מ"מ. וא"ת צור נמי הו"י לבני מרפסת ששולח ולבני חצר זוריקא וששולח דלמר לקמן (פ"ה) כיון דלזה זוריקא וששולח ולזה ששולח לחודיה כלזה זוריקא ולזה פתח דמי וי"ל דלקמן זוריקא על הפלגה א"ר דהו"י דרך א"ר אצל זוריקת גובה ששולח על עדיף לרב מששולח לחודיה ואין נראה ל"י חילוק זה דאם היה אדם אוסר על חצירו דרך א"ר לרב לא היה מפליג בין זוריקת גובה לזוריקת א"ר מדפריך ליה ר"ל לקמן (ס"ג): והא מר הו"י דלמר לזה זוריקא ולזה ששולח וגרסא ל"י דהא דלמר לקמן ששולח הכא כיון דלזה כ"י ולזה זוריקא כלזה זוריקא ולזה פתח דמי דיחוי

הוא כלומר דמנינו למידי ולמימר דלרב אדם אוסר על חצירו דרך א"ר בעלמא היכא דהו"י לרבייהו זוריקת א"ר אצל לפי המסקנא הו"י טעמא דרב משום דאין אדם אוסר על חצירו דרך א"ר לא נאמר לזה זוריקא וששולח ולזה ששולח לחודיה כלזה זוריקא ולזה פתח דמי אלא יהיה לזה זוריקא וששולח ולזה זוריקא כלזה זוריקא ולזה ששולח ולא נחלק ביניהן כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד י"ל לזה זוריקא וששולח דלקמן איכא צ' עניני זוריקת זוריקת א"ר חזיקת גובה אצל היכא דלזה ששולח לחודיה ולזה זוריקת גובה וששולח או זוריקת א"ר וששולח שניהן אסורין: **כ"י דבי חסרא אסירא** כי ב"מ"א נמי אסירא. דהו"י דבר הניטל בשבת ואינו מונעט ומסיק בפירות של טבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועמיד לפנותו דלמר לעיל (דף ע"ט). דלא חי"ך דקיון דעמיד לפנותו לא מצט"ל (ט) דאי מחילה המפסיק בין צ' חצירות אצל למעט גובה עשרה ולשנייה פתחו למרפסת כיון דאינו ניטל בשבת ממועט א"ע"ג דעמיד לפנותו כמו כפה ספל דלמר לעיל (דף ע"ט). דממעט: **ת"א שמע אנשי חצר** ואנשי א' מרפסת כ"י. ל"ג תנן דאינו משנה בשום מקום אלא ת"ש גרס: א' וכן צ' גזוטרות כ"י. פי' ש"י ל"ג וכן ור"ת גרס לה דארישא קאי דקתני בפריקין ג' גזוטרות שהיא למעלה מן כ"י: לא

בני עלייה. דגביה מרפסת טובא אצל לרב מרפסת זו עולין ויורדין ותל ששולח שהוא גובה י' הו"י נמוך מן העלייה י' דהו"י לזה ששולח ולזה זוריקת וקתני דבני עלייה מותרין צו: הדיון במרפסת. כגון שיש בה דיורין דלדידהו הו"י הא תל ששולח שהו"י לזה פתח עשרה או נמוך לזה גובה מהם פחות מ"י: לזה

בפתח וזה תרתייהו. ומאי קרו ליה מרפסת דקסלקי במרפסת אלמא כל לזה בשלשול ולזה זוריקת גותנין אותו וזה שבשלשול כדאמר רב הונא לאותן הדורים במרפסת ה"י * לאותן הדיון במרפסת אי הכי אימא סיפא פחות מכאן לחצר א"ר לזה בפתח ולזה בפתח הוא מאי לחצר צ' אף לחצר ושניהן אסורין ה"י מסתברא מדרקתני סיפא כ"י אסורין אבל במופלגת אפילו גובה י' טפחים בסמוכה מאי לחצר א"ר למה לחצר ושירי א"ר רשותא דתרווייהו הוא אלא מאי לחצר א"ר לחצר ושניהן אסורין ה"י מאי לחצר א"ר לחצר ושניהן אסורין ש"מ תנן חוליות הבור והסלע שהן גבוהין עשרה למרפסת פחות מכאן לחצר אמר רב הונא לאותן הדורים במרפסת תינה סלע בור מאי איכא למימר אמר רב יצחק בריה דרב יהודה הכא בבור מלאה מים עסקינן והא חסרא כיון דכי מליא שריא כי חסרא נמי שריא אדרבה כיון דכי חסרא אסירא כי מליא נמי אסירא אלא אמר אביי הכא בבור מליאה פירות עסקינן והא חסרי ב"מ"א דיקא נמי דקתני דומיא דסלע ש"מ ול"ל למיתנא בור ול"ל למיתנא סלע צריכא דאי אשמועינן סלע דליכא למיגור אבל בור ליגזור זמנין דמליא פירות מתוקנין צריכא תא שמע ה' אנשי חצר ואנשי עלייה ששכחו ולא עירבו אנשי חצר משתמשין בעשרה התחתונים ואנשי עלייה משתמשין בעשרה העליונים כיצד יזו יוצא מן הכותל למטה מעשרה לחצר למעלה מעשרה לעלייה ו הא דביני בני אסור אמר רב נחמן הכא כותל תשעה עשר עסקינן וזו יוצא ממנו למטה מעשרה לזה בפתח ולזה בשלשול למעלה מעשרה לזה בפתח ולזה זוריקא ולזה פתח דמי דיחוי

זוריקת נחת חשיב ליה לשלשול דמרפסת אלא השתא דבור וסלע שניהן משתמשות על בצן תרווייהו למה לי ליתני סלע ולא ליתני בור הואיל וסוף סוף כדומיא דסלע בעית לאוקמיה נהי דבור בלא סלע לא מני' למתני דאם כן הוה אמינא צבור סתם קאמר להכי א"ר זוריקת סלע גלויי עליה דדטריצאל עסקינן אלא סלע בלא צור ליתני: ה"ג לריבא דאי סנא סלע דליכא למיגור כ"י ולא גרסינן אי סנא צור אצל סלע לא. דהא צור בלא סלע לא מני' למיתני כדפרישית: מסוקנין. דשקלי מנייהו וחסרי ואתו לידי שלשול: ולא עירבו. אלו עם אלו: נעשרה סתוונים. ככותל הבית בחצר אנשי חצר משתמשין דלדידהו כפתח ולבני עלייה ששולח: נעשרה העליונים. שהן מתחת לעלייה אנשי עלייה משתמשין דסמוכין הן לבני עלייה והו"י לדידהו כפתח ולבני חצר זוריקת: וזו. הבולט חוץ לכותל למעלה מעשרה. קא ס"ד בעלייה גובה טובא עסקינן והאי למעלה לאו מן הקרקע מודד אלא ה"ק למעלה מתחלת טפח עשירי כשתמודד מן העלייה ולמטה עשרה דהיינו כדקתני רישא צ' עליונים אנשי עלייה משתמשין: הא דביני בני. שבין י' עליונים ל"י תחתונים דהו"י לחצר זוריקת ועלייה ששולח: אסור. לתרווייהו כרצ: כפותל השעה עשר עסקינן. דליכא ביני בני דכל למטה מעשרה דידיה לחצר בפתח ועלייה ששולח וכל למעלה מ"י דידיה לחצר זוריקת ועלייה מתא קמא א' אלא למעלה ולמטה. וזו רחב ארבעה עסקינן דצ"ר מהכי לא הוה רשותא ומקום פטור הוא וצ"ל להכא ולהכא:

א) כ"מ: א' וצ"ל ע"כ (ב) כ"מ: א' וצ"ל ע"כ (ד) וכן וכן ידבר אדם עם ד"ה מ"ש וי"מ מהנחות האלון מהר"ף לקמן פ"ה: (ה) וצ"ל פ"ה:

הגהות הב"ח
א) גמ' בני עלייה ואמאי קרו לה: (ב) תוב"ד"ה כיון וכן לא מנעול דמי למחיצה המפסיק: